

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ישראל פת

התובע גל

נגד

הנתבעים והתובעים שכנגד 1.רייזר קלאב בן שמן בע"מ
2. משה ברוקס

הנתבעים שכנגד 1. גל
2. ל.ד.
3. ל.ב.

פסק דין

1
2
3 1. ענייננו בתביעה עיקרית ובתביעה שכנגד העוסקות בנוזקי רכוש, בגין תאונת דרכים עצמית
4 מיום 19.12.20, שנגרמו לרכב שטח של הנתבעת 1 ע"י הנתבעות שכנגד. בגין נזקי התאונה
5 חוייב כרטיס האשראי של התובע, אחיה של אחת הנתבעות שכנגד, שכרטיסו נמסר
6 כבטחון לעסקה, ואשר לא היה מעורב בתאונה עצמה. עניינה של התביעה בטענת התובע
7 לחיוב שלא כדין של כרטיס האשראי, ועניינה של התביעה שכנגד בכלל הנזקים שנגרמו
8 לרכב השטח.

הצגת פרטי התאונה

9
10 2. הנתבעת 1 היא חברה ישראלית שעוסקת בהשכרת רכבי שטח ובארגון טיולי שטח. הנתבע
11 2, משה ברוקס, הוא מנהל הנתבעת (להלן: "משה").
12 3. הנתבעות שכנגד, זוג חברות קטינות במועד האירוע: ל.ד. (הנתבעת שכנגד 2, להלן:
13 "ל.ד."), ול.ב. (הנתבעת שכנגד 3, להלן: "ל.ב."), שכרו מהנתבעת רכב שטח - פולריס 72-
14 80-493 (להלן: "הרייזר"), והשתתפו בנהיגת שטח במסגרת מסלול טיול, אשר אורגן
15 מטעם הנתבעת והובל ע"י מדריך בשם אורן אורעד מטעמה של הנתבעת (להלן: "אורן"),
16 ביום שבת, 19.12.20.
17 4. בפועל נשכר הרייזר ע"י ל.ד., תוך שימוש בכרטיס האשראי של אחיה הגדול ממנה, גל,
18 הוא התובע דן והנתבע שכנגד 1 (להלן: "התובע" או "גל"), כאשר כרטיס האשראי של

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

גל שימש לבטחון, בהתאם לטופס שעליו חתמו שתי הנתבעות שכנגד וכותרתו - "הזמנת טיול ומתן כרטיס אשראי לבטחון".

5. עילת התביעה העיקרית בטענה לשימוש שלא כדין ע"י הנתבעים, בכרטיס האשראי של גל, שניתן לנתבעת לבטחון בלבד, בגין נזק נטען שנגרם לרכב הנתבעת ע"י הנתבעות שכנגד.

6. הנתבעות שכנגד השתתפו בטיול ביום שבת, 19.12.20, בשעה 15:00, במסגרת קבוצה של כ-5-6 רכבי שטח, בהובלת אורן, כאמור. יוער כי לא נטען כי לשתי הנתבעות שכנגד קשר למי מאנשי הקבוצה ואלו גם לא הובאו לעדות לפניי ע"י מי מהצדדים.

7. לפני תחילת הטיול קיבלו כלל המשתתפים תדריך מקיף ע"י משה. במהלך התדריך הבהיר משה לפחות פעמיים (בהתאם לסרטון שהוצג לפניי ע"י משה עצמו בתחילת הדיון) כי לרכב יש ביטוח חובה וביטוח צד ג', אולם אין לו ביטוח מקיף, על כל המשמעויות הנובעות מכך, ובכלל זה, הצורך להישמר ולהיזהר במהלך הנהיגה ברכב.

8. במהלך הנסיעה, סטה הרייזר, הנהוג ע"י ל.ב., מן הדרך, והנתבעות שכנגד עם הרייזר נקלעו לסבך קוצי קקטוס ואף עלו על סלע, באופן שגרם לנזק לחלקו הימני הקדמי של המרכב של הרייזר (להלן: "התאונה").

יריעת המחלוקת

9. יריעת המחלוקת משתרעת הן ביחס לגורם לתאונה ולמידת האחריות של הנתבעות שכנגד לתאונה, והן ביחס לעצם השימוש בכרטיס האשראי שניתן לבטחון ע"י גורם שלא כרת את ההסכם עם הנתבעים לשכירת הרייזר.

10. לטענת הנתבעות שכנגד הרכב החליק בשל תנאי הדרך הקשים, דרך בוצית שאינה ישרה, מלאה בשלוליות. לטענת הנתבעות שכנגד, לאחר שהרכב החל להחליק תפסה ל.ד. גם היא בהגה הרכב, תוך כדי חרדה מהסיטואציה הקשה של ההחלקה ומהתוצאות האפשריות. לדברי משה, כפי שעלה מהשיחה שקיים עם הנתבעות שכנגד סמוך לאחר האירוע, הודתה ל.ד. כי היא אחזה בפתאומיות בהגה וגרמה בעצם אחיזתה בהגה לסטייתו של הרכב. אתיחס למחלוקת זו בהמשך הילוכי.

11. סמוך לאחר האירוע, כאמור, קיים משה שיחה או תחקיר עם הנתבעות שכנגד, שבמסגרתו עלתה גרסתן, כפי שזו הוצגה ע"י הנתבעת בכתב ההגנה מטעמה.

12. במהלך השיחה של משה עם הנתבעות שכנגד הוא הבהיר להן כי עליהן לשאת בעלויות תיקון הרכב, שיכולות להגיע גם לסך של 10,000 ₪ בצירוף מע"מ. כמו כן הוא הבהיר כי הרייזר משמש את החברה הנתבעת לסיורי השטח וממילא עליו להחזירו לכשירות ולתקנו בהקדם. בד בבד הציע משה לנתבעות שכנגד לפעול בכוחות עצמן לתיקונו של הרייזר.

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

13. בין לבין ולאחר שהתברר להוריה של ל.ד. (לאחר שזו התקשרה אליהם), שהיא נקלעה לתאונה עם הרכב, הגיעו ההורים למשרדו של משה, באמצע השיחה שהתקיימה בינו לבין הנתבעות שכנגד והתקיים ויכוח קולני בינו לבין אביה של ל.ד.. בעניין זה הוצג לפניי במהלך הדיון סרטון, המתעד את הוויכוח, אולם קשה היה לפענח את חילופי הדברים שהוחלפו במסגרת השיחה הקולנית בין הצדדים, במיוחד כאשר לא הוצג תמליל של השיחה. במהלך השיח הקולני בין אביה של ל.ד. לבין משה "פוצצה" הפגישה, והנתבעות שכנגד יצאו מחדרו של משה.
14. לאחר שמשה הבין כי לא יקבל שיתוף פעולה מטעם הנתבעות שכנגד, בשים לב להתנהלות הוריה של ל.ד., לטענתו, פעל משה לחיוב מיידי של כרטיס האשראי של התובע, בשני סכומים בסך של 5,850 ₪ כל אחד, ובסה"כ סך של 11,700 ₪, כלומר: חיוב בסך של 10,000 ₪ בצירוף מע"מ. לטענת התובע והנתבעות שכנגד הופק חיוב זה ביום האירוע, קרי: ביום שבת 19.12.20, עובר לתיקונו של הרייזר ועובר לקבלת חוות דעת שמאי באשר לעלויות התיקון.
15. התובע הגיש כתב תביעה בגין חיוב כרטיס האשראי שברשותו, אשר ניתן לבטחון בלבד, כאשר החיוב נעשה ללא התראה מוקדמת וללא שהתגבשו הנזקים בעניין.
16. הנתבעים הגישו תביעה שכנגד בגין כלל הנזקים שנגרמו לנתבעת 1, כאשר לתביעה שכנגד צורפו חוות דעת שמאי, הצעות מחיר לתיקון וקבלות על תיקון הרייזר. כן צירפה התובעת שכנגד מסמך מרואה חשבון מטעמה מיום 26.4.20, המפרט את עלויות השבתת הרייזר מדי יום וחישה את נזקי ההשבתה של הרייזר לשני ימי עבודה.

טענות התובע:

17. לטענת התובע, הוא אישר לאחותו הקטינה, ל.ד., להשתמש בכרטיס האשראי שלו לעסקה טלפונית של הזמנת רכב שטח, שנערכה ביום 13.12.20, כאשר הכרטיס שימש כפיקדון וכבטוחה עבור תנאי ביטול עסקת הנסיעה על הרייזר שהזמינה ל.ד. עבורה ועבור חברתה.
18. לטענת התובע, הוא עצמו לא נכח במהלך הטיול. לדבריו, הטיול התבצע בשיירה עם מדריך כאשר הנתבעות שכנגד החליקו עם הרייזר בעקבות הגשם ונקלעו לסבך קוצני. לדברי התובע, המסתמכים, על עדות אחותו ל.ד. (בהינתן שהוא עצמו לא נכח באירוע התאונה ואף לא לאחר מכך), ציין משה במעמד הפגישה שלאחר התאונה עם הנתבעות שכנגד הערכה משוערת של הנזק ללא כל ביסוס, ואמר לל.ד. כי הנזק יכול להגיע לכדי סך של 10,000 ₪. עוד הוסיף משה שיפנה את הרייזר לבדיקת שמאי ולמוסך כבר למחרת היום, ביום ראשון. בניגוד למובטח ע"י משה, החיוב של כרטיסי האשראי נעשה עוד

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

באותו היום. לדברי התובע, יש בכך כדי להעיד שלא בוצעה הערכת נזק על ידי שמאי או הערכת עלות תיקון במוסך עובר לחיוב עצמו.

19. לדברי התובע הוא נוכח לגלות ביום 30.12.20 כי כרטיס האשראי שלו חויב בשני תשלומים בסך של 5,850 ₪ כל אחד (ובסה"כ סך של 11,700 ₪), כאשר שני החיובים בוצעו כבר ביום 19.12.20, סמוך לאחר התרחשות התאונה ועובר לבדיקת הרייזר ע"י שמאי.

20. התובע עותר לחייב את הנתבעת 1 לשפות אותו בגין החיוב הנ"ל, וכן בשכר טרחת עו"ד בסך של 2,000 ₪, עוגמת נפש בסך של 3,000 ₪ וכן בסך של 2,000 ₪ בגין בזבוז ימי עבודה, ובסה"כ סך של 18,700 ש"ח.

טענות הנתבעים (ובכלל זה הטענות העולות מכתב תביעה שכנגד):

21. הנתבעים הגישו כתב הגנה מטעמם, כאשר לצדו הגישו כתב תביעה שכנגד כנגד התובע וכנגד אחותו וחברתה – הנתבעות שכנגד.

22. ראשית, מצויין בכתב ההגנה כי משה הוא מנהל החברה הנתבעת ולא ברורה עילת התביעה שהוגשה כנגדו באופן אישי ללא הרמת מסך.

23. לדברי הנתבעים, ל.ד. הזמינה רייזר לצורך פעילות של נהיגה בשטח כאשר הנהגת בפועל היתה חברתה ל.ב.. לצורך פעילות זו חתמה הנהגת ל.ב. על "הצהרת נהג". במסגרת מסמך זה נקבע בין היתר כי:

"הנני מאשר כי חברת רייזר קלאב בן שמן הסבירה ועדכנה כי לכלים (רייזרים) אין ביטוח מקיף (יש ביטוח חובה וצד ג' כחוק) וכי כל נזק שיגרם לכלי כתוצאה מהנהיגה שלי ישולם על ידי (תשלום הנזק המלא!!!)" (ההדגשות כאן ולהלן שלי. סימני הקריאה במקור. י.פ.).

24. במסגרת טופס נוסף – "הזמנת טיול ומתן כרטיס אשראי כבטחון" (להלן: "טופס ההזמנה"), חתמה והצהירה ל.ד. שכרטיס האשראי של התובע ניתן בין היתר לבטחון וכערובה לקיום התחייבויותיה. בין היתר נאמר בטופס זה מפורשות:

"במקרה של נזק רכוש לאחד הכלים (רייזרים) או לכלל הכלים (רייזרים) שבהזמנתי ו/או לצד ג' – בין אם נהגתי ובין אם לאו. אני מאשר לרייזר קלאב לחייב את כרטיס האשראי שמסרתי במלוא עלות הנזק – ללא הגבלת סכום...

הוסבר לי כי, הכלים מבוטחים בביטוח חובה בלבד (ואינם מבוטחים בביטוח מקיף)....

ככל שישתבר שכרטיס האשראי אינו מתאים לכיסוי התחייבויותיי שלעיל ו/או באם אבטל את כרטיס האשראי, כי אז אני מתחייב לשפות ו/או לפצות את

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 רייזר קלאב בן שמן בע"מ במלוא העלויות ו/או הנזקים שיגרמו לה, ישירים
- 2 ו/או עקיפים ובנוסף מתחייב לשלם לה פיצוי מוסכם בסך 10,000 ₪ (עשרת
- 3 אלפים ₪)."
- 4 25. במהלך הפעילות נהגה, כאמור, ל.ב. ברייזר, בשיירה ותחת ליווי נציג הנתבעת 1, אורן.
- 5 בשלב כלשהו ובניגוד גמור להוראות נציג הנתבעת 1, התפתח בין ל.ד. לבין ל.ב. דיאלוג
- 6 "אינפנטילי" (כך, בלשון סעיף 6 לכתב ההגנה וסעיף 6 לכתב התביעה שכנגד), שבמהלכו
- 7 ל.ד., שישבה לצד הנהגת, משכה את ההגה והסיטה את הרכב בעיצומה של הנסיעה
- 8 היישר לתוך סבך קקטוסים שבתחתיתו סלע גדול. כתוצאה מכך נגרם נזק לרייזר. גרסה
- 9 זו אושרה מפי השתיים בסרטון שצולם במצלמות מעגל סגור המותקנת במשרדי הנתבעת
- 10 1.
- 11 26. לאחר שהיה ברור לצדדים כי לרכב נגרמו נזקים חויב כרטיס האשראי של התובע בסך של
- 12 5,850 ₪ בלבד, תוך ידיעה כי הנזק יעלה על סכום זה, ותוך שהובהר לל.ד. ולאביה כי
- 13 הנתבעת תאפשר להם לתקן את הרכב בכל מוסד מורשה שיחפצו לשם הקטנת הנזק.
- 14 בפועל התחמקה ל.ד. מתשלום ולנתבעת לא נותרה ברירה אלא לחייב את כרטיס
- 15 האשראי שניתן לפיקדון בסכום כולל של 11,700 ₪.
- 16 27. בסמוך לאחר התאונה נבחן הרייזר על ידי המוסד, אשר הנפיק הצעת מחיר ראשונית
- 17 לתיקון ללא בדיקת שמאי וללא פירוק הכלי. עם התקדמות והתעמקות הבדיקה ובחינת
- 18 שמאי עודכן המחיר.
- 19 28. התובע, אחותו והנהגת הפרו את התחייבותם החוזית כלפי הנתבעת וכן את ההתחייבות
- 20 הנגזרת משימוש בכרטיס אשראי כשלא מילאו אחר התחייבויותיהם שעל פי המסמכים
- 21 עליהם חתמו. בין היתר לא מילאו את התחייבותם על פי סעיף 5 להצהרת הנהג
- 22 שבמסגרתה התחייבו להקפיד על נהיגה בטוחה והתנהגות זהירה, וכן לשלם באופן מלא
- 23 על כל נזק שיגרם לכלי כתוצאה מנהיגת מי מהן בהתאם לטופס ההזמנה.
- 24 29. על התובע חלה אחריות, שכן הודה שנתן לאחותו לעשות שימוש באשראי. גם חברת
- 25 האשראי דנה בסוגייה ומצאה לנכון לדחות את בקשת התובעת לבטל את החיובים, תוך
- 26 שמצאה שבדין יסודם.
- 27 30. ל.ד. ול.ב. פעלו באופן רשלני, בחוסר מיומנות, בניגוד לכללי הבטיחות ובצורה בלתי
- 28 סבירה, וכן הפרו חובות חקוקות.
- 29 31. יש להחיל את סעיפים 38 ו-41 לפקודת הנזיקין, שעניינם בחובת הראיה ברשלנות לגבי
- 30 כלים מסוכנים (סעיף 38), או בחובת הראיה ברשלנות לגבי מקרה שהדבר מעיד בעד
- 31 עצמו. בשני המקרים נטל הראיה מוטל על הנתבע.
- 32 32. הנתבעים והתובעים שכנגד מעריכים את נזקיהם כדלקמן: נזק ישיר לרכב, הכולל עבודה
- 33 וחלפים – 10,315 ₪ (כולל מע"מ); נזק בגין ירידת ערך לרכב בשיעור של 3.5% – 3,080
- 34 ₪; נזק בגין מניעת השימוש ברייזר במהלך שני ימי עבודה – 1,673 ₪ (715 ₪ עבור כל

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 יום עבודה בצירוף מע"מ; שכ"ט שמאי בסך של 800 ₪; ובסה"כ נזק לרכב – 15,868 ₪.
2 כן עותרים הנתבעים והתובעים שכנגד לחייב את התובע והנתבעות שכנגד בסך של 10,000
3 ₪ בגין פיצוי מוסכם.

4

5

טענות הנתבעים שכנגד בכתב ההגנה לתביעה שכנגד:

6 33. הנתבעים שכנגד (ובכללם: גל, ושתי הנתבעות שכנגד, ל.ד., אחותו של גל, ול.ב., חברתה)
7 הגישו כתב הגנה לתביעה שכנגד.

8 34. לטענתם של הנתבעים שכנגד, לאחר התאונה ביצעה התובעת חיובים אסורים בכרטיס
9 האשראי המשוויך לתובע בגין סכומים לא מוכחים, באופן המהווה חיוב שרירותי
10 בעלמא. זאת, כאשר ביום התאונה עצמו, יום שבת, 19.12.20, חייבה הנתבעת את כרטיס
11 האשראי של גל בשני חיובים עוקבים בסך של 5,850 ₪ כל אחד. מלבד העובדה כי הדין
12 קובע שלא ניתן לבצע כל חיוב בטרם קבלת אומדן ע"י מומחה מוסמך (שמאי), הרי
13 שבמועד החיוב, הנתבעת אף לא החזיקה בידה אומדן ראשוני או כל מסמך המעיד על
14 היתכנות או שיעור של הנזקים אותם חייבה מראש.
15 35. כן מתייחסים הנתבעים שכנגד ללוחות הזמנים שלעניין:

16 חוות דעת השמאי הופקה ביום 11.4.21. בהקשר זה יוער כי במהלך הדיון לפניי הבהיר
17 השמאי כי חוות דעתו נערכה כבר ביום 20.12.20, כלומר: למחרת התאונה, והנפקתה
18 נעשתה לבקשת הנתבעים במועד הנ"ל.

19 חשבונית מס על סך של 8,587 ₪ הופקה ביום 3.1.21
20 הצעת מחיר (מס' 25) לתיקון על סך 5,448 ₪ הופקה ביום 11.1.21.
21 הצעת מחיר נוספת (גם היא מס' 25) לתיקון על סך 10,218 ₪ הופקה ביום 25.3.21.
22 כל אלו הופקו זמן רב לאחר התיקון הנטען, וודאי זמן רב אחרי החיוב של כרטיסי
23 האשראי.

24 כמו כן, על הנתבעת להסביר את השוני בין הסכומים השונים באותו מסמך חשבונאי ואת
25 הפער הבלתי מוסבר בין המועדים.

26 36. זאת ועוד, בעת מסירת פרטי כרטיס האשראי של התובע טלפונית, נמסר כי הכרטיס
27 יחויב בסך של 200 ₪ בלבד, ככל שתבוטל העסקה. הנתבעת הזינה פרטים אלה גם
28 כעירבון לשם נזק עתידי.

29 37. הנתבעת הפקידה כלי רכב מסוכנים לשימושן של קטינות, במזג אוויר סגרירי ובתנאי
30 שטח קשים (בוציים ומחליקים) וחשפה את ל.ב. ול.ד. לסיכון מוגבר.

31 38. גם אם יתקבלו טענות הנתבעת, הרי שהנתבעת מוגבלת בגביית דמי השתתפות עצמית,
32 תחת הוראה קוגנטית שבדין, עד לתקרה של 2,000 ₪, וזאת, מכח נוהל בנושא ביטוח

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

(השתתפות עצמית) של כלי רכב המיועדים להשכרה והחכר, וכן לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסעת סיור, הסעה מיוחדת והשכרת רכב), תשמ"ה-1985.

39. בנוסף, התובע והנתבעות שכנגד פנו אל נציג הנתבעת, משה, כבר ביום האירוע בבקשה לבדוק את כלי הרכב באמצעות מומחה מטעמם, אולם הלה סירב לכך ובכך העמידם בפני כשל ראיתי מהותי.

40. חוק נתוני אשראי, תשע"ו 2016, קובע את האופן שבו יש לשמר נתונים כספיים. אולם בניגוד להוראות החוק מצאה הנתבעת לנכון לרשום את פרטי האשראי שנמסרו למשמורת על דף נייר, ללא כל אבטחת מידע או שמירה ראויה על נתונים אלה, ואף צירפה את הפרטים כנספח לכתב התביעה שכנגד מבלי למחוק ולטשטש את פרטיו.

41. שכר טרחת השמאי מוגזם ומופרך. נדרשת קבלה. כמו כן אין לחייב בגין המע"מ מאחר שהנתבעת היא חברה.

42. על הנתבעת להציג כרטיס הנהלת חשבונות אצל המוסך המתקן ולתת הסבר להפקת שתי הצעות מחיר נפרדות. כמו כן, עליה להציג קבלה בגין תשלום הנזקים למוסך (לעניין זה מפנים הנתבעים שכנגד לע"א 33147-11-14 אוטו שי שירותי מימון בע"מ נ' הראל חברה לביטוח בע"מ).

43. כן נטען כי חוות דעת השמאי אינה מתייחסת לקשר הסיבתי בין האירוע השולי לבין הנזקים הנתבעים, וכי ירידת הערך מוגזמת ומופרכת. עוד נטען כי הערכת הרווח היומי לרייזר היא מסמך סתמי שהונפק כשנה קודם לאירוע הנטען ואינו מלמד דבר. לבסוף נטען כי הנתבעת לא צירפה אישור בגין אי הגשת תביעה או כל מסמך המלמד כי לא פוצתה בגין נזקיה זה מכבר.

דיון והכרעה

נסיבות התאונה, מעורבותה של ל.ד. ואחריות הנתבעות שכנגד לתאונה

44. בכתב ההגנה מטעם הנתבעים, כמו גם בכתב התביעה שכנגד טענו הנתבעים כי ל.ד. שלחה ידה אל ההגה שבו אחזה חברתה ל.ב.. כך מתוארות נסיבות התאונה בסעיף 6 לכתב ההגנה מטעם הנתבעים וכן בסעיף 6 לכתב התביעה שכנגד:

"ל.ב. נהגה ברכב, בשיירה ותחת ליוו נציג הנתבעת 1. בשלב כלשהו ובניגוד גמור להוראות נציג הנתבעת 1, התפתח בין ל.ד. לבין ל.ב. דיאלוג אינפנטילי שבמהלכן הגב' ל.ד., אשר ישבה ליד הנהגת - ל.ב., משכה את ההגה והסיטה את הרכב בעיצומה של הנסיעה היישר לתוך סבך קקטוסים שבתחתיתו סלע גדול. כתוצאה מכך נגרם נזק לרכב...."

45. הנתבעים טוענים למעשה כי התנהל ויכוח "אינפנטילי" בין הנתבעות שכנגד, שבעקבותיו משכה ל.ד. את ההגה ללא כל התרעה וגרמה למעשה לתאונה.

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

46. לדברי משה, וכפי שהדברים עולים מהסרטון שהוצג על ידו, הודתה ל.ד. בעצמה כי היא
אשמה בתאונה כאשר נגעה בהגה שבו אחזה חברתה. ואכן כך נאמר במהלך הסרטון
שהוצג לפניי (עמ' 1, ש' 15-16 לפר'): :

"אני אשמה, דחפתי לה יד להגה".
47. התיאור של התאונה בכתב התביעה הוא אחר לחלוטין. התובע טוען בכתב תביעתו
כדלקמן:

"אחותי וחברתה (הנהגת) החליקו עם הרכב בעקבות הגשם, ונכנסו
בקטוס..."
48. בסעיף 11 לחלק השלישי לכתב ההגנה לתביעה שכנגד טוענים הנתבעים שכנגד כדלקמן:

"הנתבעת נסעה בשיירת רכבים, תוך שמירת מרווח ראוי מהרכב שלפניה,
כפשר (צ"ל: "כאשר") בעת עיקול שבדרך החליק הרחב (צ"ל: "הרכב") על
הבוץ ואיבד שליטה".
49. סעיף 12 ממשיך ומפרט:

"כאקט של בהלה, תחת אינסטינקט, ובעוד כלי הרכב מחליק לשול, אחזה
הנתבעת 3 בהגה, כאשר אין בכך בכדי להוסיף על הנסיבות בגינן ממילא החליק
הרכב לשול הדרך".
בהקשר זה ביקשתי לשמוע את הסבריהן של הנתבעות שכנגד במהלך הדיון לפניי. תחילה
מבהירה ל.ד. את הדברים:

"נסענו בשיירה, הגענו למקום עצירה. עצרנו. המשכנו בנסיעה. היה סיבוב
מחליק, היה שם בוץ מחליק. ל.ב. נהגה. זה סוג של החלקנו ונכנסתי לחרדה
ונגעתי לה בהגה. היו קטוסים עלי והמדריך לא עזר לנו אלא רק צעק עלינו.
היה חשוב לי דבר ראשון לצלם. הוא אמר לי לקום מהכסא, לא הצלחתי לקום,
קפאתי במקום. הוא צלצל שמישהו יבוא אלינו, הוא השאיר אותנו לבד בשטח.
באו לקחת אותנו חזרה ונכנסנו למשרד שלו." (שם, ש' 19-23).

כמו כן היא מבהירה בהמשך (עמ' 2, ש' 1-2 לפר'):
"דחפתי לה יד להגה, אבל זה לא גרם לתאונה. החלקנו, ואז נגעתי לה בהגה.
בסרטון אמרתי זאת כי הייתי במצב מאוד מאוד לחוץ והייתי בחרדה".
כלומר, לטענתה של ל.ד., היא אחזה בהגה מתוך חרדה רק לאחר שהרייזר כבר החליק.
50. דברים אלו מקבלים חיזוק מדבריה של ל.ב. חברתה, כדלקמן (שם, ש' 6-9):

"נסענו בשיירה, היינו באמצע, היה סבבה, עשינו עצירה ל 10 דקות. שוב יצאנו
למסלול, כל המסלול היה עיקולים והיה בוץ ומים. נכנסנו לבוץ והחלקנו, היא

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 נבהלה ונגעה, אבל זה היה כבר בשלב ההחלקה, לא היא שגרמה לתאונה.
2 באותה עת הייתי נהגת חדשה, אני עדיין נהגת חדשה. היינו במצב של החלקה
3 וניסיתי להשתלט על ההגה ואז היא נגעה.
4 כלומר: הנגיעה בהגה היתה רק לאחר שהרכב כבר החליק!
5 51. יודגש כי משה עצמו לא נכח במעמד ההחלקה והוא מסתמך בטענותיו על דבריה של ל.ד.
6 עצמה במסגרת הישיבה שנערכה אצלו במשרד לאחר התאונה. גם אורן, המדריך מטעם
7 הנתבעת לא הבהיר כיצד ראה במדויק את המתרחש, בהינתן שהוא הוביל את השיירה
8 של הרכבים. אורן משיב לשאלות בית המשפט כדלקמן (עמ' 3, ש' 11-27 לפר'):
9

10 "ש. כמה רכבים נסעו?"

11 ת. 5-6. הרכב שלי היה ראשון ואני נהגתי.

12 ש. ראית את הנפילה?

13 ת. ראיתי רכב יוצא מהשיירה. אני צריך להסתכל על הנהגים מאחור. אני לא
14 מסתכל קדימה, אני צריך להסתכל אחורה. התפקיד שלנו לראות שכולם
15 מגיעים לפנינו. היינו בהפסקה והערתי לנהגת שתסע בזהירות, כי לפני כן היא
16 נסעה לא בזהירות.

17 ראיתי שהן יצאו מהשיירה ועצרו בצורה מוזרה.

18 ש. מפנה אותך לסעיף 6 בכתב ההגנה – מה אתה אומר על האמירה הזאת?

19 ת. אני לא יודע מה היה ביניהן במהלך הנסיעה. אני יודע שהרכב שלהן היה
20 תקוע בצורה מוזרה. הן היו מכוסות בקטוסים. הייתי צריך להרגיע אותן.

21 ש. האם נתת להן מים?

22 ת. לא זוכר.

23 ש. השארת אותן לבד?

24 ת. כן. עד שמישהו יגיע לחלץ אותן.

25 ש. הזהרת את ל.ב. שהיא נוהגת בצורה לא תקינה. למה זה לא מופיע בכתב
26 ההגנה?

27 ת. לא ראיתי את כתב ההגנה.

28 בהפסקה יש החלפת נהגים ואנו מדריכים אותם שוב. לה הערתי באופן ספציפי
29 שהיא תסע בזהירות.

30 52. עדותו של אורן מעלה תהיות רבות, כדלקמן:

31 ראשית, טענתו של אורן (הנאמרת פעמיים) לפיה הזהיר באופן ספציפי את ל.ב., מאחר
32 שלא נסעה בזהירות, לא מופיעה לא בכתב ההגנה ולא בכתב התביעה שכנגד ומהווה
33 הרחבת חזית אסורה. יתירה מכך: אורן מודה כי לא ראה את כתב ההגנה. זאת ועוד:
בסעיף 4 לטופס הצהרת הנהג מובהר כי אם יתרשם נציג החברה הנתבעת כי הנהג ברייזר

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

נוהג באופן המסכן אותו או את האחרים הר שבאפשרותו להפסיק את נהיגתו של הנהג או להורות כל הוראה אחרת. אין כל חולק כי אורן לא פעל כך. שנית, טוען אורן כי לכל אורך הדרך הוא מביט אחורה לעבר הנהגים בשיירה ואיננו מסתכל קדימה. למעשה מעיד אורן על עצמו כי הוא נהג בניגוד לתקנה 21(ג) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, הקובעת את הדברים הבאים:

"לא ינהג אדם רכב בקלות ראש או בלא זהירות, או ללא תשומת לב מספקת בהתחשב בכל הנסיבות...."

ברי כי אדם הנוהג כאשר מבטו מופנה אחורה נהג בקלות ראש ובלא תשומת לב מספיקה לדרך. משכך, אין לי לקבל את טענתו של אורן כי הסתכל במועד התאונה **אחורה במקום קדימה**. טענה זו מנוגדת להגיון, לשכל הישר ואף לכלל התלמודי הקובע כי **"אין אדם משים עצמו רשע"** (בבלי סנהדרין, ט, ב). ויודגש: כלל זה הוא כלל במשפט הפלילי העברי הסוטה מדיני הראיות הכלליים, הקובעים כי **"הודאת בעל דין כמאה עדים דמי"** (בבלי קידושין, סה, ב), ומשכך אינו מהווה כלל ראייתי במשפט האזרחי העברי, וממילא לא ניתן להשתמש בו כנגד הודאתה של ל.ד. כי תפסה את ההגה. לעניין זה ר' למשל פסקה 4 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) ניל הנדל בע"פ 4179/09 **מדינת ישראל נ' וולקוב** (פורסם ב"נבו", 18.10.10. להלן: **"עניין וולקוב"**).

גם לגופו של עניין, עדותו של אורן איננה ברורה, באשר הוא מעיד על הנתבעות שכנגד כי הוא איננו יודע מה היה ביניהן במהלך הנסיעה, אלא רק ראה את רכבן כשהוא יוצא מהשיירה ונעצר בצורה מוזרה. אורן מחזק את דברי הנתבעות שכנגד, שטענו כי הן נקלעו לסבך קקטוסים והוא היה צריך להרגיע אותן. **הוא אינו זוכר האם נתן להן מים ומודה כי השאיר אותן לבד בשטח**, כאשר לדבריהן היו בחרדה ומבוהלות. ויודגש: ענייננו בבחורות בנות כ-17 (מרישיון הנהיגה של ל.ב. שצורף לכתב התביעה שכנגד עולה כי היא במועד התאונה היא היתה בת 17 שנים ו-10 חודשים. כפי שעלה במהלך הדיון לפניי, ל.ד. היא קטינה גם במועד הדיון), שנקלעו לתאונה לא שגרית ונאלצות להישאר לבד בשטח. לא זו אף זו: בעדותו של אורן לא מצאתי מילה אחת על השיחה "האינפנטילית" (כפי שזו הוגדרה, כאמור, בסעיף 6 לכתב ההגנה ובסעיף 6 לכתב התביעה שכנגד). **בעניין זה אין לי אלא לקבוע כי ברצונם של הנתבעים להאיר את הנתבעות שכנגד באור שלילי הם הגדישו את הסאה וייחסו להן ויכוח "אינפנטילי", שמעולם לא התנהל.**

53. וכעת לטענה כי ל.ד. אשמה בתאונה: כאמור לעיל, אורן לא ראה את התאונה, לא ראה האם היה שיח כלשהו בין הבנות ואפילו אינו מודע לכתב ההגנה. משה עצמו לא נכח כלל בשטח, והוא מבקש להיבנות מאמירה ספונטנית של ל.ד. שהיא תפסה את ההגה מיד חברתה. בעניין זה אין לי אלא לקבל את הסבריהן של ל.ד. עצמה ושל ל.ב. שהאחיזה בהגה התרחשה אך ורק לאחר ההחלקה!

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

54. בשולי עניין זה אעיר שתי הערות:
- 1
- 2 האחת: הנתבעים אינם מזכירים במילה אחת את תנאי הדרך. מהצילומים שהוצגו לפניי
- 3 עולה כי מדובר בשביל לא סלול בתקופת חורף, שלאורכו נראים קטעים מלאי מים, שלא
- 4 ניתן להגדירם כשלוליות בלבד. אין צורך לומר שהרייזר המצולם אחר התאונה היה
- 5 מטונף כולו לאורכו ולרוחבו בבוץ. ויודגש שוב: תנאי השטח לא הוזכרו לחלוטין ע"י
- 6 הנתבעים!
- 7 נקודה נוספת: התחקיר שנערך לנתבעות שכנגד במשרדו של משה, נערך להן, לאחר
- 8 התייחסות לא ראויה, ללא שקיבלו כל טיפול, הושארו לבדן בשטח עד לחילוץ, ללא טיפת
- 9 מים (כעדותן שלהן, שלא נסתרה ע"י אורן).
- 10 התחקיר (ושמא יגדיר זאת מאן דהו כשיחה) נערך ע"י משה, מנהל הנתבעת 1, לנתבעות
- 11 שכנגד הקטינות, ללא ליווי מבוגר או הורה, תוך צילום במצלמה, כאשר לא הובהר כי
- 12 הנתבעות שכנגד מודעות לצילומן, ותוך ניסיון לחלץ הודאה באשמה. התנהלות זו איננה
- 13 ראויה!
- 14 55. בהקשר זה אציין כי השופט הנדל קובע בעניין וולקוב מבחן משולש לבחינת הודאת חוץ
- 15 של נאשם, ובכלל זה: מי אמר, מה אמר ודבר מה. בהקשר זה הוא קובע כי ההיבט השני
- 16 של בחינה זו הוא מיהו הנאשם אשר הודה. לעניין זה נקבע כי כאשר מדובר בקטין, הרי
- 17 שזה נמנה על אחת מקבוצות הסיכון למסירת הודאת שווא. בהקשר זה נדרשת הערכאה
- 18 המבררת להתרשם מהקטין באופן בלתי אמצעי. לענייננו: לאחר שמיעת הנתבעות שכנגד
- 19 התרשמתי כי אכן אין בהודאתה של ל.ד. אלא האמור בה: היא תפסה בהגה רק לאחר
- 20 שהרייזר החליק והתדרדר, וזאת מתוך חרדה ואינסטינקט.
- 21 משכך, אין לי אלא לקבוע כי לנתבעות שכנגד אחריות חלקית בלבד על התאונה.
- 22 56. בשולי הדברים ומבלי להפחית בחשיבות הדברים, הרי שדומה כי יש מקום להקים עילת
- 23 רשלנות ביחס לנתבעת 1, באשר זו לא התריעה על קשיי הדרך (שאפילו לא הוזכרו על ידה
- 24 בכתבי הטענות), לא ערכה תדריך מפורט שנערך מספר שעות (כפי שהדברים נערכים
- 25 למשל בצבא) כיצד לנהוג ברכב לא מוכר, כיצד לפעול בעת החלקה בבוץ, וכיצד להתמודד
- 26 עם רכב שטח שהנהיגה בו איננה מוכרת אף לא לנהגים מיומנים. בהקשר זה יודגש כי נהג
- 27 חדש נדרש למלווה בנסיבות מסויימות ונשאלת השאלה האם לא היה מקום לקבוע כי נהג
- 28 חדש המסיע את עצמו או אף את חברתו ברייזר יידרש לליווי?! עוד יוער כי עלויות
- 29 הביטוח של נהג חדש ונהג צעיר עולות לאין ערוך על עלויות הביטוח של נהג ותיק וברי כי
- 30 יש לשקול האם לאפשר לנהג חדש לנהוג נהיגה כזו בתנאי שטח אלו ללא כל הכשרה
- 31 מוקדמת.
- 32 57. חרף כל האמור לעיל ובשים לב למסקנותיי בהמשך הילוכי, דומה כי לא אזדקק לקביעות
- 33 ביחס לשיעור המדוייק של האחריות של הנתבעות שכנגד ושל הנתבעים.

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1

2

הגשת התביעה שכנגד כנגד הנתבעות שכנגד

3 58. כאמור לעיל, התביעה העיקרית הוגשה ע"י התובע בגין השימוש בכרטיס האשראי שלו

4 וחיובו שלא כדין. מנגד הוגשה תביעה שכנגד כלפי צדדים שלא הגישו את התביעה

5 העיקרית: הנתבעות שכנגד.

6 כשלעצמי, לא מצאתי פרוצדורה מעין זו במסגרת תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי

7 דין), תשל"ז-1976 (להלן: "תקנות תביעות קטנות"). נהפוך הוא: תקנה 5(ב) לתקנות

8 הנ"ל קובעת כי תביעה שכנגד תוגש כנגד התובע ותו לא. תקנת משנה 5(ג) אף מאפשרת

9 הגשת הודעת צד ג', אולם זה לא נעשה. משכך, לא ברורה לי הפרוצדורה שלעניין הגשת

10 כתב תביעה שכנגד נגד הנתבעות שכנגד, ודינה של התביעה שכנגד שהוגשה כנגד

11 הנתבעות שכנגד (בשונה מחלקו של הנתבע שכנגד 1, הוא התובע דנן) להידחות מטעם

12 זה בלבד.

13

14

פעולה משפטית של קטין בראי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות

15 59. לא זו אף זו: ענייננו בהגשת תביעה שכנגד נגד קטינה ונגד חברתה שבמועד האירוע היתה

16 קטינה.

17 בעניין זה נקבע בסעיף 4 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 (להלן:

18 "החוק"), כדלקמן:

19 "פעולה משפטית של קטין טעונה הסכמת נציגו; ההסכמה יכולה להינתן

20 מראש או למפרע לפעולה מסוימת או לסוג מסויים של פעולות. יכול נציגו של

21 קטין לבטל הסכמתו לפעולה כל עוד לא נעשתה הפעולה."

22 60. סעיף 3 לחוק קובע שאדם שלא מלאו לו 18 הוא קטין. יובהר כבר כעת כי שתי הנתבעות

23 שכנגד היו בגדר קטינות במועד כריתת ההסכם בין הצדדים.

24

25 סעיף 5 לחוק קובע כי פעולה משפטית של קטין שנעשתה שלא בהסכמת נציגו ניתנת

26 לביטול בדרכים המפורטות בסעיף.

27 סעיף 6 לחוק קובע שישנן פעולות שאינן ניתנות לביטול, כדלקמן:

28 "פעולה משפטית של קטין שדרכם של קטינים בגילו לעשות כמות, וכן פעולה

29 משפטית בין קטין לבין אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהוא קטין, אינה

30 ניתנת לביטול כאמור בסעיף 5, אף שנעשתה שלא בהסכמת נציגו, אלא אם היה

31 בה משום נזק של ממש לקטין או לרכושו." (ההדגשות כאן ולהלן שלי. י.פ.).

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 בהמשך הילוכנו נבחן מהי פעולה משפטית שדרכם של קטינים לעשות כמוה והאם פעולת
2 שכירת הרכב נכנסת בקטגוריה זו.
3 61. כן נקבע בסעיף 6א לחוק כדלקמן -

4 **"פעולה משפטית של קטין שהיא רכישת נכס באשראי או במקח-אגב-שכירות,**
5 **שכירות נכס או קבלת שירות באשראי, אין לה תוקף, על אף האמור בסעיפים 5**
6 **ו-6, כל עוד לא באה עליה הסכמת נציגו..."**

7 62. באשר לאופי העסקה הרי שאין כל ספק כי אין זו עסקה שדרכם של קטינים בגילו
8 לעשות כמוה. ואבהיר: העסקה היא עסקה מורכבת. אין ענייננו אך ורק בעסקה לשכירות
9 רכב שטח בעלות של 450 ₪ בלבד, אלא ברכישת סיכון, שברי כי קטין בגיל זה לא היה
10 לוקח על עצמו. את הדברים הללו אנו למדים מאופי התביעה שכנגד, כמו גם מנוסח טופס
11 ההזמנה, הכולל את התניות הבאות:
12 ל.ד. אישרה בחתימתה לנתבעת לחייב אותה **במלוא עלויות הרייזר או הרייזרים**, בין אם
13 נהגה בכלי ובין אם לאו, ללא הגבלה בסכום.
14 בהינתן שעלות הרייזר שתוקן עומדת, בהתאם לחוות דעת השמאי (עמ' 3, נספח 5 לכתב
15 התביעה שכנגד) על סך של 88,000 ₪, הרי של.ד. היתה עלולה להתחייב אף בעלות תיקון
16 בסך הנ"ל. כלומר: מזלה שיחק לידיה בכך שהתיקון עמד רק על סך של כ-10,000 ₪ ולא
17 על מלוא עלות הרייזר. יתירה מכך: לו היתה פוגעת בכמה רייזרים היתה נושאת בעלות
18 תיקון כולם. כל זאת, לבד מהפיצוי המוסכם בשיעור של 10,000 ₪. ניכר כי אין זו פעולה
19 מסוג הפעולות שדרכם של קטינים לעשותה.
20 63. יוער כי סוגי הפעולות שנבחנו בפסיקה האם הן בגדר פעולות שדרכם של קטינים לעשותן,
21 כוללים רכישת כרטיסי לוטו, רכישת מכשירים ניידים, תשלום עבור שיעורי נהיגה, והכל
22 כמפורט לקמן:

23 בתא (ת"א) 740541/05 **פלאפון תקשורת בע"מ נ' אבן אלה** (פורסם ב"נבו", 13.3.2006)
24 נקבע כי אם קטין יכול לפתוח חשבון בנק, להוציא רשיון נהיגה וכו', הרי **שעסקה**
25 **לרכישת מכשיר נייד** תוכר כעסקה תקפה לכל דבר וענין.
26 בתק (חד') 41681-03-10 **עירן גולן נ' צרפתי אביאל** (פורסם ב"נבו", 19.11.10) קבע
27 ביהמ"ש כי **דרכם של קטינים לקבוע בעצמם שיעורי נהיגה**. בהקשר זה יוער כי מפסק
28 הדין עולה כי הורי הקטין היו מעורבים בהתקשרות שלעניין.
29 מאידך גיסא, בתק (ק"ג) 45773-12-10 **צפריד ברוידא נ' ריצרד שקורי** (פורסם ב"נבו",
30 29.1.12), נקבע כי **קטינה איננה חייבת בהשלמת התשלומים בגין שיעורי נהיגה** שאותם
31 קיבלה.

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- בתק (י-ם) 1237/07 דהן אריק נ' ניר עזרא (פורסם ב"נבו", 9.5.2007) נקבע כי עקרונית ניתן למכור כרטיסי לוטו לקטין בגיל 16. עם זאת, באותו מקרה נפסק כי עסקה עם קטין שרכש כרטיסי לוטו באשראי אין לה תוקף.
- אולם, כאמור, רמת הסיכון המשתקפת במקרה שלפניי מביאה למסקנה, כאמור, כי אין הפעולה דנא נמנית על הפעולות שדרכם של קטינים לעשותה.
64. בהקשר זה יובהר כי כוונת המחוקק היתה לשמור על האינטרסים של הקטין ולא לרוששו. סכומים חד פעמיים בסדרי גודל של מאות ₪ ולפעמים אפילו אלפי ₪ בודדים יכולים להיחשב כסכומים שהקטין יכול לשאת בהם, אולם אין כל חולק כי הקטין לא יכול לשאת בכוחות עצמו וללא סיוע הוריו בתיקון כלי רכב בשיעור של עשרות אלפי ₪. לא זו היתה כוונת המחוקק וממילא לא ניתן ידינו לכך.
65. לא זו אף זו: ענייננו בעסקת אשראי, כפי שהדברים משתקפים מטופס ההזמנה. כרטיס האשראי של גל ניתן לא רק לבטחון אלא גם על מנת להבטיח חיובו במקרה שמוסר פרטי כרטיס האשראי לא הופיע או לא הגיע למועד הטיול בשטח. במקרה כזה, מוסר פרטי כרטיס האשראי, כלומר – ל.ד., מאשר לחייב את כרטיס האשראי. גם בהמשך המסמך מצהירה ל.ד. כי כרטיס האשראי תקף ומתאים לכיסוי התחייבויותיה, כשהכוונה לכיסוי ההזמנה עצמה (בסך של 450 ₪) כמו גם להתחייבויות הנוספות.
66. הדברים אף עולים מסעיף 5 לכתב התביעה שכנגד, ששם הודגשו הדברים הבאים:
- "תוך של.ד. הפקידה בידי הנתבעת, פירטי כרטיס האשראי אשר התובעת (צ"ל: "התובע") בעצמה מודה שמסרה בידה לצורך הפעילות. במסגרת טופס "הזמנת טיול ומתן כרטיס אשראי לבטחון" הגב' ל.ד. חתמה והצהירה שכרטיס האשראי ניתן, בין היתר, לבטחון וערובה לקיום התחייבויותיה, בין היתר, התחייבה לשמור על תקינות הרכבים....."**
- כלומר: כרטיס האשראי אכן ניתן לבטחון, אולם לא היתה זו מטרתו היחידה, אלא מטרתו העיקרית היתה - תשלום על עסקת רכישת הטיול. כלומר: **ענייננו בעסקת אשראי לכל דבר ועניין.**
- וידגש: גם לו היה טוען מאן דהוא כי ענייננו אך ורק במתן אשראי לבטחון הרי שאף בהיבט זה ענייננו בעסקת אשראי, שברי כי ל.ד. לא היתה מודעת לה ולא הבינה את משמעותה.
67. בהקשר זה יודגש כי בשונה מהוראות סעיף 6 לחוק, המהוות למעשה את המשכו של סעיף 5 לחוק, וקובעות מהן הפעולות שהנציג של הקטין **רשאי לבטלן** - VOIDABLE, הרי שהוראות סעיף 6א לחוק, העוסקות בעסקת אשראי, קובעות למעשה **בטלות מעיקרה** - VOID. העסקה בטלה, אלא אם כן אושרה ע"י הנציג וברי כי לא זה המקרה שלפניי. ברי כי בנסיבות העניין אין בכך להקים חבות כלפי הנתבעת.

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

68. משכך, אין מנוס מלקבוע כי עסקת האשראי מושא דיוננו בטלה.

למעלה מן הצורך נידרש לסוגיות נוספות שהועלו ע"י הנתבעים שכנגד בהמשך דיוננו.

3

4

חריגה מהנחיות המפקח על התעבורה

69. בין שלל הטענות מעלים הנתבעים שכנגד את הטענה בדבר חריגה מהנחיות המפקח על

התעבורה. במסגרת סעיף 19(7) לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסעת סוור, הסעה

מיוחדת והשכרת רכב), תשמ"ה-1985 (להלן: "הצו") נקבע כדלקמן:

"המפקח רשאי ליתן למבקש רשיון למשרד להסעות לאחר שהוכיח

למפקח כל אלה:

(7) ברשותו ביטוח, להנחת דעתו של המפקח, לגבי כלי הרכב לתקופת

תקפו של הרשיון;"

12

70. למען הסר ספק, נקבע בסעיף 1, הוא סעיף ההגדרות, כי –

"המפקח" – המפקח על התעבורה כמשמעותו בסעיף 1 לפקודת

התעבורה..."

כלומר: הגם שענייננו בנושא ביטוחי הרי שהמפקח שלעניין הוא המפקח על התעבורה

ולא המפקח על הביטוח.

71. לעניין סמכותו של המפקח על התעבורה אפנה לפסק דינו של כב' השופט גרוסקופף בתצ

(מרכז) 43306-02-11 אשר ספיר נ' י.ד. רכב ותחבורה בע"מ (פורסם ב"נבו", 11.12.13),

בפסקה 32:

"...ככל שקיים כשל שוק בעניין זה (ולפני הוצגו רק ראיות אנקדוטאליות

בנושא זה), הרי שנראה כי הרגולטור שהנושא נופל לתחום אחריותו הוא

המפקח על התעבורה, ולא המפקח על הביטוח (ראו, למשל, פרק ו' לצו הפיקוח

על מצרכים ושירותים (הסעת סוור, הסעה מיוחדת והשכרת רכב), התשמ"ה –

1985). להשלמת התמונה יצויין כי המפקח על התעבורה עסק בעבר גם בסוגיית

ביטוח צד ג' של רכבי חברות השכרה (ראו נוהל בנושא ביטוח צד ג' לכלי רכב

המיועדים להשכרה ולהחכרה (ליסינג) מיום 15.12.2008, וגם בסוגיית תנאי

ההתקשרות ב"ביטוח המקיף" (ראו נוהל בנושא ביטוח (השתתפות עצמית) של

כלי רכב המיועדים להשכרה והחכרה מיום 6.5.2009). ממילא נראה כי הוא

מוסמך לבחון את הצורך באסדרה של נושא גלגול עלויות הביטוחים על ציבור

שוכרי הרכבים (וזאת הן ביחס לביטוח החובה וביטוח צד ג', הן ביחס ל"ביטוח

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 עצמי"; הן בנוגע למידע המובא לפני ציבור הלקוחות, הן בנוגע ליחס שבין
2 התשלום הנדרש מהשוכר לעלויות הביטוחים לחברות ההשכרה)."
3 72. ואכן המפקח על התעבורה פרסם נוהל מיום י"ב באייר התשס"ט, 6.5.2009, שכוותרו –
4 "נוהל בנושא ביטוח (השתתפות עצמית) של כלי רכב המיועדים להשכרה והחכרה"
5 (להלן: "הנוהל").
6 הנוהל פורסם ע"י אגף בכיר רישוי ותפעול תחבורה ציבורית ומופיע בלינק הבא:
7 [https://www.gov.il/he/departments/policies/procedure_regarding_third](https://www.gov.il/he/departments/policies/procedure_regarding_third_party_insurance_for_vehicles_intended_for_leasing)
8 [party_insurance_for_vehicles_intended_for_leasing](https://www.gov.il/he/departments/policies/procedure_regarding_third_party_insurance_for_vehicles_intended_for_leasing)
9 73. יוער כי בעבר פורסם נוהל זה כמכתב, ולאחר שניתנו מספר פסקי דין, שביקרו את העדר
10 פרסומו של הנוהל ברשומות ולמצער במרשתת (אינטרנט), פורסם הנוהל כמפורט לעיל.
11 לעניין זה אפנה לפסק דינו של כב' השופט אייל דורון בתק (חי') 44392-10-12 **איתי יפרח**
12 **נ' סאן קאר השקעות בע"מ** (פורסם ב"נבו", 28.4.13, להלן: "עניין יפרח").
13 74. הנוהל קובע את הדברים הבאים:
14 "בתוקף סמכותי לפי סעיף 19(7) לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסעת
15 סיור, הסעה מיוחדת והשכרת רכב), תשמ"ה-1985 תבטח חברת ההשכרה את
16 כלי הרכב המיועדים להשכרה בביטוח כמפורט להלן:
17 **קיום ביטוח**
18 שוכר רכב המבקש לא לבטח את כלי הרכב המושכרים על ידו וליטול על עצמו
19 את הסיכונים הכספיים הכרוכים בנזק שיגרם לרכב בתאונה, יחתום על כתב
20 ויתור על ביטוח הרכב.
21 **השתתפות עצמית**
22 1. חברת השכרה או חברת ביטוח שבה בוטחו כלי הרכב, רשאית במקרה
23 של נזק לרכב המושכר, או לרכוש של צד ג', לגבות משוכר הרכב דמי
24 השתתפות עצמית מרביים ובלבד ששוכר הרכב רכש את כל הביטוחים
25 שהוצעו לו בכתב במעמד חתימת חוזה השכירות. ולא ויתר עליהם
26 במפורש ובכתב, בהתאם לקבוצת המחיר אליה משתייך הרכב...

קבוצת המחיר אליה משתייך הרכב	סכום ההשתתפות העצמית מרבי (כולל מע"מ)*
1-3	2,000 ש"ח
4-5	3,000 ש"ח
6-7	4,000 ש"ח

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

2. חברת ההשכרה תציין בחוזה ההשכרה את גובה ההשתתפות העצמית.

יובהר כי חב' ההשכרה תקבע את גובה ההשתתפות העצמית עפ"י

קבוצת המחיר אליה משתייך הרכב בלבד ולא תוכל לשנות את

הסכומים המרביים שבטבלה, גם לא בהתייחס לגיל הנהג.

סכום ההשתתפות העצמית יכלול כל הוצאה שהיא בגין נזק שנגרם

לרכב המבוטח או צד ג' ובכלל זה שכר טרחת עו"ד, שכר טרחת שמאי,

הוצאות טיפול בתביעה, חקירה וכדומה. (ההדגשות כאן במקור. י.פ.).

כלומר: על מנת להשית את עלויות הנזקים על הנהג, יש להחתימו מראש בכתב על כתב

ויתור על ביטוח הרכב. במקרה שהנהג לא ויתר על הביטוחים במעמד חתימת חוזה

שכירות הרכב במפורש ובכתב, ניתן לגבות ממנו סכומי השתתפות עצמית מקסימליים

העומדים על הסך של בין 2,000-4,000 ₪, כאשר במקרה של הרייזר שלנו מדובר בקבוצת

מחיר שסכום ההשתתפות העצמית כולל המע"מ עומדת על הסך של 2,000 ₪ בלבד.

75. בהקשר זה נקבעו בעניין יפרח הכללים הבאים:

"בהמשך הנוהל, אין פירוט לגבי היקפו של ביטוח נדרש זה על דרך החיוב. אך

היקפו נלמד על דרך השלילה.... מכך ניתן ללמוד כי מדובר בחובה לקיים

ביטוח נזקי רכוש לגבי הרכב המושכר עצמו.

עוד נאמר בנוהל כי אם שוכר הרכב רכש את כל הביטוחים שהוצעו לו בכתב

במעמד חתימת חוזה השכירות ולא ויתר עליהם במפורש ובכתב, חברת

ההשכרה או חברת הביטוח שבה בוטחו כלי הרכב רשאית "במקרה של נזק

לרכב המושכר" לגבות משוכר הרכב את סכום ההשתתפות העצמית, בסכום

("עגול") הנע בין 2,000 ₪ ל-4,000 ₪ ונקבע בהתאם לקבוצת המחיר בה נכלל

הרכב. גם מכך ניתן ללמוד כי מדובר בחובה לקיים ביטוח נזקי רכוש לגבי הרכב

המושכר עצמו, וכי ככלל הסכום המירבי שניתן לגבות משוכר רכב, הינו אך ורק

דמי ההשתתפות העצמית המירביים שהוגדרו בנוהל....

ודוק; "במקרה של נזק לרכב המושכר", כך נאמר בנוהל. לכאורה, ללא

הסתייגות לגבי העובדה כי הנזק נגרם שלא במהלך תאונת דרכים או גניבה....

.... הרי שמדובר בנוהל בעל חשיבות, המסדיר סוגיה מרכזית בתחום השכרת

הרכב, ואשר עשוי להיות רלבנטי להתדיינויות משפטיות לא מעטות בתחום זה,

אשר בו, דרך כלל, מתקיים חוסר שוויון מובנה בין הצדדים לעסקה, כאשר

תכליתו הברורה של הנוהל הינה הגנה משמעותית על שוכר הרכב.

ככל שמדובר בנוהל אותנטי ותקף, הנוהל למעשה משיב לשאלה שנשאלה לעיל

- מהן הדרישות בנוגע לכיסוי הביטוחי שדורש המפקח בהתאם [לסעיף 19\(7\)](#)

בצו הפיקוח - כאשר התשובה הינה כי על משכיר הרכב לקיים ביטוח כולל בגין

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

נזקי רכוש, גם לרכב המושכר וגם לרכב צד ג', כאשר שוכר הרכב יחוייב רק בהשתתפות העצמית ולא מעבר לכך. זאת, אלא אם הוצע ביטוח כזה לשוכר והוא ויתר על כך בכתב.

ככל שמדובר בנוהל אותנטי ותקף, הרי שלכאורה הנתבעת לא היתה רשאית לגבות מן התובע מאומה."

הדברים הולמים להפליא את המקרה שלפניי, כאשר כיום ברי כי הנוהל הוא נוהל תקף שנקבע מתוקף סמכותו של המפקח.

76. עוד אפנה בהקשר זה לפסק דינו של כב' השופט אודי הקר בתאמ (ת"א) 4473-09-16 **נתיב וברכה מ.ד בע"מ נ' מאיר יקותיאל** (פורסם ב"נבו", 25.2.18). בפסקה 45 קובע השופט הקר את הדברים הבאים:

"על פי הנוהל, על מנת שחברת ההשכרה תוכל לגבות משוכר סכומים מעבר לדמי ההשתתפות העצמית נדרשים שניים: הן שהחברת ההשכרה תציע לשוכר לרכוש ביטוחים נוספים והוא יסרב לרכוש אותם והן שהשוכר יוותר על ביטוחים אלו במפורש ובכתב. בענייננו אין חולק כי הנתבעים לא ויתרו על הביטוחים במפורש ובכתב. משלא הוצג כל מסמך שנחתם על ידי הנתבעים לפיו הם מוותרים על ביטוחים כמתחייב על פי הנוהל ממילא דין טענה זו להידחות."

77. גם במקרה שלפניי לא מצאתי כי הועלתה בפני הנתבעות שכנגד הצעה לרכוש ביטוחים נוספים. נהפוך הוא: הודגש כי הביטוח כולל אך ורק ביטוח חובה וצד ג' ואיננו כולל ביטוח מקיף. ברי כי לא נחתמה כל התחייבות בעניין מצד הנתבעות שכנגד.

78. למעלה מן הצורך אפנה לאמירתו של השופט הקר באשר לפערים בין הצדדים (פסקה 38 לפסק הדין):

"נוהל המפקח, המסדיר סוגיה מרכזית בתחום השכרת הרכב, נועד להגן על שוכרי הרכבים במערכת היחסים הלא שוויונית שבינם לבין חברות השכרת הרכב. נוהל זה קובע כי על חברות ההשכרה לקיים ביטוח כולל בגין נזקי רכוש, גם לרכב המושכר וגם לרכב צד ג', תוך שהוא מגביל את חברות ההשכרה מלחייב את לקוחותיהן בסכומים העולים על דמי ההשתתפות העצמית. אלא אם הוצע ביטוח כזה לשוכר והוא ויתר עליו בכתב."

אם מערכת היחסים בין המשכיר לבין השוכר מוגדרת כמערכת יחסים לא שוויונית ברגיל, הרי שקל וחומר שהדברים נכונים ביחס למקרה של משכיר מיומן, המצויד במסמכים משפטיים ומציג עובר לתחילת העסקה את רמת הביטוחים אל מול השוכרים, כאשר מולו עומדות שתי בחורות קטינות, נהגות חדשות שאין להן כל ניסיון בתחום. אשר על כן, וגם לו היה מקום לקבל את עמדת הנתבעים הרי שהחוב שלעניין לא אמור לעלות על הסך של 2,000 ₪ בלבד.

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

סוף דבר

79. ענייננו אפוא בתביעה עיקרית שנמצאה לה הצדקה בהיבטים שונים:

ראשית: בהתאם לנוהל, הנתבעת 1 איננה רשאית לגבות מהתובע ומהנתבעות שכנגד כל תשלום בגין הנזק, לבד מהסך של 2,000 ₪, גם לו נמצא כי לנתבעות שכנגד אחריות לנזק שנגרם לרייזר. לגופו של עניין, מצאתי כי לנתבעות שכנגד אחריות מסויימת לנזק שנגרם לרייזר, כאשר ברי כי האחריות איננה עולה על הסך של 2,000 ₪, שאותו ניתן לגבות בהתאם לנוהל. בנסיבות העניין לא נדרשתי לסוגיות הנוספות שעלו באופן מוצדק ע"י התובע והנתבעות שכנגד: כגון: הטענה בדבר תוספת מע"מ על התיקון במוסך, כמו גם הטענה בדבר החיובים הכפולים והעמדת סך התביעה שכנגד על הסך של 15,868 ₪, בגין הנזקים שנגרמו לרכב, בצירוף פיצוי מוסכם בסך של 10,000 ₪, כאשר ברי כי ביחס לנזק שנגרם לרייזר הרי שהנתבעת 1 גבתה כבר את הסך של 10,000 ₪ בצירוף מע"מ מכרטיסו של התובע. כמו כן לא אדרש לסוגיית החיובים השונים במע"מ, כאשר ענייננו בחברה המזדכה על המע"מ. כן לא אדרש לטענה בדבר הפיצוי המוסכם, כאשר ברי כי הסכום המקסימלי שניתן לגבות בגין נזקי הרייזר אינו יכול לעלות על הסך של 2,000 ₪, כאמור. בשולי עניין זה, וכאמור לעיל, מצאתי כי ההתקשרות בין הנתבעת 1 לבין הנתבעות שכנגד נעשתה בניגוד להוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות.

80. יודגש, כפי שהובהר לעיל, כי בכל מקרה לא היה מקום להגיש תביעה שכנגד כנגד הנתבעות שכנגד, בשים לב לכך שהן לא היו מעורבות בתביעה העיקרית, וזאת, בניגוד להוראות תקנות תביעות קטנות. עם זאת, בשים לב לדברי התובע עצמו (בפרק העוסק בהיעדר עילה ויריבות במסגרת כתב ההגנה לכתב התביעה שכנגד) כי הוא עצמו הזמין עבור אחותו את העסקה מושא תביעה זו, הרי שהחיוב הוטל באופן אישי עליו, ומשכך, וחרף הקושי הפרוצדורלי שבעצם הגשת תביעה שכנגד נגד הנתבעות שכנגד הרי שהיה מקום לטעמי לחייב את התובע. כאמור, סכום החיוב אינו יכול לעלות על הסך של 2,000 ₪.

81. אין צורך לומר כי עצם החיוב בסך של 10,000 ₪ בצירוף מע"מ, לפני שהרכב בכלל נבדק ע"י שמאי והובא למוסך, וכל זאת, במהלך השבת, כאשר השמאי והמוסך לא פעלו, מקשה על עצם ההתאמה בין הנזק לפי הערכת השמאי להערכתו המוקדמת של משה ולפיה שיעור הנזק יעמוד על סדר גודל של כ-10,000 ₪ בצירוף מע"מ. טענה זו עולה כדי התנהלות של "סימון המטרה לאחר שהחץ נורה". עם זאת, בשים לב לכך שהתובע והנתבעות שכנגד לא השכילו להמציא חוות דעת של שמאי מטעמם ובשים לב לכך

בית משפט לתביעות קטנות בראשון לציון

ת"ק 51496-04-21 גל נ' רייזר קלאב בן שמן בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 שהשמאי מטעם הנתבעים השכיל להבהיר את קביעותיו, שהיו קרובות לאישורי המוסד
2 בדבר התיקון בפועל, הרי שלא מצאתי להתערב בעניין זה.
3 82. חרף האמור לעיל, ונוכח כל האמור בפרקים הקודמים, במיוחד באשר להתנהלות מול
4 נהגים חדשים ונהגים קטינים, דומה כי על הנתבעים לחשב מסלול מחדש, תרתי משמע.

תוצאה

7 83. בנסיבות העניין אין מנוס מלקבל את תביעת התובע בחלקה הגדול:

8 על הנתבעת להחזיר לתובע את סכום החיוב בסך של 11,700 ₪ בניכוי הסך של 2,000 ₪,
9 קרי: **החזר בסך של 9,700 ש"ח. לסכום זה יש לצרף אגרת משפט בסך של 187 ₪ וכן**
10 **הוצאות משפט בסך של 1,500 ₪.**

11 84. מאידך גיסא, דינה של התביעה שכנגד להידחות במלואה. **בנסיבות העניין יישאו**
12 **התובעים שכנגד בהוצאות הנתבעים שכנגד בסך נוסף של 1,500 ₪.** זאת, בין היתר
13 בהתחשב בעצם הגשת התביעה שכנגד נגד צדדים שלא היו צד לתביעה העיקרית, בניגוד
14 להוראות תקנות תביעות קטנות, כמו גם בשים לב לניפוח סכום התביעה, העלאת טענות
15 מופרכות כנגד הנתבעות שכנגד ויתר נסיבות העניין.

16 כלל הסכומים יועברו לתובע בתוך 30 ימים מהיום.
17 מורה על פרסום פסק הדין, בכפוף לחסיון פרטי שתי הנתבעות שכנגד, שנחסו על ידי.
18 ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד, כדין.

25 ניתן היום, כ"א אלול תשפ"א, 29 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

27
28

ישראל פת, שופט